

Valtellina – Lombardije – Italië met Peter Van Broeck

Opzet van de avond:

Peter Van Broeck brengt ons in contact met een verrassende wijnstreek.

Valtellina is een vallei in het noorden van Lombardije, in de Alpen. De vallei loopt van west naar oost, met wijngaarden op smalle terrassen, tussen 300 en 700 meter hoogte op de berghellingen. Het is een indrukwekkend wijngebied, en de smalle wijnterrassen zijn omgeven door kleine droge muren, in totaal ongeveer 2500 kilometer. Deze muren staan op de werelderfgoedlijst van UNESCO. Omdat de wijnterrassen zo smal zijn, kan er niet machinaal geoogst worden (al zal je in sommige wijngaarden kleine kabelbaantjes aantreffen, waarmee de wijnboer zich makkelijker door de wijngaard kan verplaatsen), en al het werk in de wijngaarden gebeurt dus met de hand. De wijnboeren hebben over het algemeen maar kleine wijngaarden, waardoor zij hun druiven verkopen aan coöperaties of handelaren.

Ongeveer 90% van de wijngaarden is aangeplant met de Nebbiolo druif (we kennen die vooral uit Piemonte), die lokaal Chiavennasca (dit betekent letterlijk “meest geschikt voor wijn”) genoemd wordt. Ondanks haar noordelijke en hoge ligging middenin de Alpen, kent Valtellina veel zonuren, en doordat het gebied in een vallei ligt wordt de warmte goed vastgehouden, terwijl de bergen het gebied beschermen tegen storm en koude wind. Hier dragen de muren rondom de wijngaarden ook aan bij. Bovendien is er een relatief groot verschil tussen dag- en nachttemperatuur, wat bijdraagt aan de zuurgraad en aroma's van de druiven. Nebbiolo is een laat-rijpende druif, en de oogst vindt meestal ergens in oktober plaats.

De wijngaarden in Valtellina leveren grofweg 3 kenmerkende wijnen op: de standaard Rosso di Valtellina DOC, de Valtellina Superiore DOCG en de Sforzato of Sfursat DOCG.

Valtellina Superiore DOCG

De Valtellina Superiore wijnen hebben sinds 1998 de DOCG status. De Superiore wijnen hebben over het algemeen een iets hoger alcoholpercentage en meer concentratie dan de ‘gewone’ Rosso di Valtellina wijnen, maar zijn lichter dan de twee beroemde Nebbiolo wijnen, Barolo en Barbaresco. Valtellina Superiore wijnen worden voor 90% van de Chiavennasca druif gemaakt, aangevuld met andere lokale druiven (bijv. Rossola, Pignola en Brugnola). De Valtellina Superiore rijpt minimaal 12 maanden in kleine eikenhouten vaten, en daarna nog 12 maanden op fles. Deze rijping zorgt ervoor dat de tannines en zuren in de wijn (typisch voor de Nebbiolo druif) zachter worden en de wijn soepeler, ronder en meer complex wordt.

De wijnwetgeving voor de Valtellina Superiore bepaalt ook uit welke wijngaarden de druiven mogen komen, en dit is strenger dan voor de Rosso di Valtellina. Deze wijngaarden liggen op de beste plekken rondom de dorpjes Grumello, Inferno, Maroggia, Sassella en Valgella (deze dorpjes liggen iets ten noorden van Sondrio en Chiuro), en deze namen zal je ook terugvinden op het etiket van de Superiore wijnen.

Sforzato di Valtellina DOCG

De Sforzato is een bijzondere wijn uit het Valtellina. Sinds 2003 heeft deze wijn de DOCG status. Voor deze wijn worden de allerbeste druiven gebruikt (minimaal 90% Chiavennasca), van dezelfde wijngebieden als de Superiore wijnen, welke in kleine schuurtjes (fruttai) voor 110 dagen te drogen worden gehangen (appassimento) tot eind januari. Na 110 dagen hebben de druiven ongeveer 40% van hun vocht verloren, waardoor het bijna rozijnen zijn geworden. Deze rozijnen worden vervolgens voorzichtig geperst en langzaam gevinificeerd totdat alle suikers in de rozijnen omgezet zijn in alcohol. Doordat de gedroogde druiven een hogere concentratie aan suikers hebben krijgt de wijn ook een hoger alcohol gehalte, hoger dan 14%. Hierna volgt de rijping op kleine nieuwe houten vaten (minimaal 12 maanden) en op fles (nog eens minimaal 12 maanden), met als resultaat een intense en krachtige ‘Amarone’ stijl wijn (we komen binnenkort terug op Amarone wijnen).

■ 1. Nino Negri - “Ca’Brione” : Terrazze Retiche di Sondrio IGT Bianco 2016 – 13% - 18,35 Euro

De druiven: Sauvignon, Chardonnay en Incrocio Manzoni (kruising tussen Riesling en Pinot Bianco) met de toevoeging van Nebbiolo (Chiavennasca)

De wijngaard: geselecteerde Nebbiolo (Chiavennasca) en Incrocio Manzoni-wijnstokken in de gemeente Tresivio, en Sauvignon en Chardonnay-wijnstokken in de gemeente Teglio, op een gemiddelde hoogte van 400 -450 meter, op het zuiden, op ondiepe losse zandgronden.

Vinificatie en opvoeding: de trossen Sauvignon, Chardonnay en Incrocio Manzoni druiven werden met de hand geoogst in september en 20 dagen in kratten gedroogd. Zachte persing. Natuurlijke gisting vond plaats bij 18-19 °C in Franse eiken barriques, waarvan de helft nieuw en de helft van de tweede passage, gedurende ongeveer 8 maanden. Battonage vond elke 7 dagen plaats tot het moment van assemblage
Analytische gegevens: 13,00% alcohol; 6,20 g / l totale zuurgraad; 3,26 pH; 3,0 g / l suikers; 25 g / l droog extract.

1. Kleur: licht gele kleur, maar mooie concentratie. Mooie spiegel. weinig kleurevolutie, mooie tranen.
2. Neus: mooie open neus met een fijne houttoets, boter. Complexe tonen, heel aangenaam. Subtiel hout. Rijpe appel en peer. Wit steenfruit met minerale toets en licht rokerig accent. Verfijning
3. Mond: leuke sappige aanzet met subtiel fruit, met plezierige mineralen en een verfrissende aciditeit.
4. Afdronk: mooie lengte met een aangenaam bittertje.
5. Conclusie: Frisse en mooie wijn in een moeilijk jaar 2016. Knap gemaakt.

■ 2. Arpepe : Valtellina superiore: Sassella Riserva Stella Retica 2011 – 13,5% - 31,50 Euro

Wijndomein opgericht in 1860. Herboren in 1984.

Arturo Pelizzatti Perego gebruikte zijn acroniem voor het wijndomein in 1984 toen hij de wijnactiviteiten van de familie in Sondrio herstelde. 30 hectare wijngaarden liggen verspreid over de zones Inferno, Grumello en Sassella. Buitengewoon steile terrassen dicteren alle wijngaardwerk en moet handmatig worden gedaan.

Het winderige klimaat van deze unieke oost-westvallei circuleert lucht in de wijngaarden, waardoor de druiven gezond blijven. Geplukte trossen worden gesorteerd in de wijngaard en overgebracht naar de wijnmakerij in kleine kisten.

Appellatie : DOCG Valtellina superiore - Druivensoorten : 100% Chiavennasca (Nebbiolo) Oorsprong : Regio Sassella, zuidwestelijke ligging op een hoogte tussen de 450 en 550 m boven de zeespiegel. Oude stokken (meer dan 50 jaar) op granietbodem. Opbrengst : 40hl/ha - Vinificatie : maceratie (6 dagen) en opvoeding (2jaar) in grote vaten van 50 hectoliter.

1. Kleur: lichte doorzichtige kleur met kleurevolutie. Trage tranen.
2. Neus: uitbundig complex, kersen en rozen, floraal en een lichte houttoets, laurier. Een beetje teer.
3. Mond: vol, fris, rood fruit, geen specerijen, mooie balans, zuurtjes en voldoende body. Mooie tannine, ondanks hoge zuurtegraad.
4. Afdronk: Middellange afdronk.
5. Conclusie: prachtige, fijne en elegante wijn

■ 3. Arpepe: Valtellina superiore: Grumello Riserva Rocca de Piro 2011 – 13,5% - 31,50 Euro

Appellatie : DOCG Valtellina superiore - Druivensoorten : 100% Chiavennasca (Nebbiolo) - Oorsprong : Regio Grumello, zuidelijke ligging op een hoogte tussen de 350 en 550 m boven de zeespiegel. Oude stokken (meer dan 50 jaar) op granietbodem - Opbrengst : 40hl/ha.

Vinificatie : maceratie (4 dagen) en opvoeding (2jaar) in grote vaten van 50 hectoliter

1. Kleur: lichte doorzichtige kleur met kleurevolutie. Trage tranen. Iets meer concentratie.
2. Neus: fijne frisse bes neus, houttoets, fijne vanille.
3. Mond: fijne zachte aanzet, mollig, maar toch met een lichte structuur, elegantie door mooie strakke zuren en een leuke tannine.
4. Afdronk: fijne zuurtjes in de afdronk.
5. Conclusie: iets meer finesse rijk dan de vorige.

■ 4. Mamete Prevostini : Valtellina superiore : Riserva 2010 – 14,5% - 29,90 Euro

De familie Prevostini produceert al sinds het midden van de jaren 40 wijn op de terrasvormige hellingen van Valtellina. Mamete is als president van het Consorzio zelf een toegewijde ambassadeur voor de regio. Hij voltooide onlangs de bouw van een gloednieuwe kelder (2013) in het hart van de Valtellina. De locatie grenzend aan de wijngaarden is niet alleen pittoresk, maar maakt het ook mogelijk dat de druiven tijdens de oogst slechts een korte trip van wijngaard naar tank maken. Bovendien werd de kelder gebouwd om 100% CO2-neutraal te zijn. 8 hectare wijngaarden.

Appellatie : DOCGValtellina superiore - Druivensoorten : 100% Chiavennasca (Nebbiolo) - Oorsprong : selectie uit de beste wijngaarden van Valtellina Superiore D.O.C.G. in de gemeenten van Sondrio, Montagna in Valtellina, Teglio. Zuidelijke ligging op een hoogte tussen de 550 en 650 m boven de zeespiegel. Opbrengst : 26 hl/ha

Vinificatie : Fermentatie in roestvrijstalen tanks. 21 dagen maceratie bij een temperatuur van 25 °C.

Vervolgens de malolactische gisting in eiken vaten (ongeveer 30 maanden op eiken vat). Ten slotte wordt de wijn nog 12 maanden op de fles gehouden voordat hij op de markt wordt gebracht.

1. Kleur: lichtjes geëvolueerde lichte baksteenrode kleur, brillant.
2. Neus: een licht animale toets met bessig fruit en iets meer uitgesproken teer. Kers en braambes en leer
3. Mond: .Volle fruitige aanzet met braambes, minder fraîcheur, krachtiger dan vorige reeks,
4. Afdronk: Lange afdronk met fruitig karakter.
5. Conclusie: Meer kracht en alcohol dan in de vorige reeks. Heel mooi !!!

■ 5. Mamete Prevostini: Valtellina superiore: Sassella San Lorenzo 2012 – 13,5% - 29,90 €

Appellatie : DOCGValtellina superiore - Druivensoorten : 100% Chiavennasca (Nebbiolo) - Oorsprong : Mamete Prevostini kon de uitzonderlijke ommuurde (clos) wijngaarden van het

eeuwenoude klooster San Lorenzo in Sondrio kopen). Wijngaarden in Sondrio, Montagna in Valtellina, Teglio. Vinificatie : Fermentatie in roestvrij staal, 15 dagen maceratie, rijping 12 maanden in eiken vaten en gedurende 12 maanden in de fles. 35hl/ha

1. Kleur: lichtjes geëvolueerde lichte baksteenrode kleur, pinotkleur.
2. Neus: een licht animale toets met bessig fruit, aromatisch , kersen en rozen.
3. Mond: animale toets en typisch putje van de pinot noir, pittig, wit peperig, mooie frisse zuren.
4. Afdronk: complete en complexe afdronk met een iets strengere finale.
5. Conclusie: Elegante, fijne, pittige en lekkere wijn.

■ 6. Nino Negri : Valtellina superiore : Sassella « le tense » 2013 – 13,8% - 16,50 Euro

Nino Negri bezit 31 hectare in de meest prestigieuze zones in het hart van dit wijnbouw-en productiegebied: Sassella: 2 hectare in deze subzone vernoemd naar de kleine plaatselijke kerk.

Grumello: 11 hectare grond, bijzonder geschikt voor de productie van hoogwaardige druiven op het zuiden op een perfecte hoogte van 450 m.

Inferno: 11 hectare gelegen in de smalste van de vier subzones van Ober Valtellina, waarvan de naam de steile helling van het land en de hoge zomertemperaturen weergeeft.

Fracia: 7 hectare in het centrum van de deelzone Valgella.

De wijnmaker van het domein is Casimiro Maule en is oorspronkelijk afkomstig uit Trento.

Appellatie : DOCGValtellina superiore - Druivensoorten : 100% Chiavennasca (Nebbiolo)

Oorsprong : wijngaarden bevinden zich in de subzone Sassella. Stokken staan op arme, stenige, ondiepe grond, te, op een hoogte van 400 - 450 meter. Per hectare werd 5 ton druiven geproduceerd.

Vinificatie : de trossen, die begin oktober met de hand werden geoogst, werden gevinifieerd in speciale temperatuursgecontroleerde gistingstanks. Maceratie duurde 5 dagen.

In december, na een periode in stalen containers, liet men een deel van de wijn (2/3) gedurende 20 maanden rijpen in kleine tweede en derde passage Franse eiken vaten en een ander deel (1/3) gedurende 20 maanden in 30 en 50 HL Franse eiken vaten.

1. Kleur: doorzichtige, pinot noir kleur, met waterrandje.
2. Neus: jong rood kersen fruit met florale toetsen en een notie van teer. Kruiden en houtinbreng. We merken ook een leuke cuberdon die toch duidt op rijpheid.
3. Mond: pittige aanzet van frisse zuren met voldoende rood jong fruit, maar eindigend in een iets strengere tanninestructuur. Mediumbody.
4. Afdronk: finale met lengte overheerst door frisse jonge zuurtjes en een stevige drogende tannine.
5. Conclusie: iets te jonge nebbiolo om nu al volkomen van te genieten

■ 7. Nino Negri : Valtellina superiore : Inferno Mazè 2014 – 13,60% - 16,50 Euro

Appellatie : DOCG Valtellina superiore - •Druivensoorten : 100% Chiavennasca (Nebbiolo)

Oorsprong : Wijngaarden bevinden zich in de Inferno-subzones : Calvario en Cà Rossa. Druiven staan op terrassen op zandgrond en naar het zuiden gericht op een hoogte van 400 -450 meter. Opbrengst van 6 ton per hectare. Vinificatie : de druiven, die met de hand werden geoogst van 10 tot 20 oktober, werden gevinifieerd in inox vaten met temperatuurregeling. Maceratie duurde 5 dagen. Na een periode in stalen containers werd een deel van de wijn gedurende 20 maanden overgebracht in kleine eikenhouten vaten van twee jaar oud en een ander deel werd 20 maanden lang in Franse eiken vaten van 30 tot 50 hl.

1. Kleur: hele jonge kleur tegenover de vorige. Brillant helder.
2. Neus: Klasserijke neus, heerlijk fruit, floraal, nauwelijks hout te bespeuren.
3. Mond: Mooie aanzet, zuurtjes en tannine, met romige toets, toch een leuke onderbouw en presente tannine.
4. Afdronk: mooie en lange krachtige tannine en veel fruit in grotere lengte.
5. Conclusie: Duidelijk de beste van de 2 wijnen.

■ 8. Rainoldi : Valtellina superiore: Inferno 2013 – 13% - 13,50 Euro

Het Domein Aldo Rainoldi werd opgericht in 1925 door Aldo Rainoldi, de zoon van Giuseppe, die al goed was als handelaar-exporteur van wijnen en landbouwproducten naar nabijgelegen Zwitserland. Productie ca 200 000 flessen. Het domein heeft meer dan negen hectare wijngaarden en produceert Rosso di Valtellina DOC en Valtellina Superiore DOCG . De laatste denominatie groepeerde de subzones van Sassella, Grumello, Inferno en Valgella.

Appellatie : DOCG Valtellina superiore - Druivensoorten : 100% Chiavennasca (Nebbiolo)

Oorsprong : wijngaarden bevinden zich in de subzone Inferno. Wijnstokken staan gericht op het zuiden en op arme, ondiepe zandgrond op een hoogte van 300 -450 meter.

Vinificatie : Druiven worden half oktober met de hand geoogst. Vinificatie in temperatuur gecontroleerde roestvrijstalen tanks. Opvoeding gedurende twintig maanden in Slavische eikenhouten vaten. Daarna nog minstens negen maanden rijping op fles in de kelder.

1. Kleur: lichte kleur, licht granaat, weinig evolutie, maar toch een lichte kleur.
2. Neus: rood fruit, ceder en zoethout, gelijkend op de inferno van hiervoor .
3. Mond: zeer evenwichtig, fruitig in de mond .
4. Afdronk: mooie afdronk .
5. Conclusie: klasse beter dan de vorige .

■ 9. Rainoldi : Valtellina superiore : Grumello Riserva 2010 – 14% - 26 Euro

Appellatie : DOCG Valtellina superiore - Druivensoorten : 100% Chiavennasca (Nebbiolo)

Oorsprong : wijngaarden bevinden zich in de subzone Grumello. Een wijngaard in het gebied genaamd "Dossi Salati", binnen de gemeente Sondrio. Wijnstokken staan gericht op het zuiden en op arme, ondiepe zandgrond op een hoogte van 600 meter.

Vinificatie : Druiven worden tweede en derde week van oktober met de hand geoogst. Vinificatie in temperatuur gecontroleerde roestvrijstalen tanks. Opvoeding gedurende 16 maanden in nieuwe Franse eiken barriques. Er volgt een rusttijd in roestvrijstalen tanks gedurende 4 maanden voor het bottelen. Daarna voor minstens twee jaar rijping op fles. Deze wijn wordt enkel gemaakt in de beste jaren.

1. Kleur: iets diepere kleur, mooi rood en doorzichtig mooiste kleur.
2. Neus: franse eik, nieuw vat is present, niet overvloedig maar verhoogt het complexiteitsniveau.
3. Mond: zeer elegante fruitige aanzet, specerijen, verfining en leuk ondersteund met hout.
4. Afdronk: aangename rijke afdronk met schitterende lengte.
5. Conclusie: Nog te jong om ten volle te genieten van een echte Nebbiolo.

Peter Van Broeck verzorgde een avond vol passie ! Een eigen inbreng van een lid van onze Commanderie !

De wijnhandelaars:

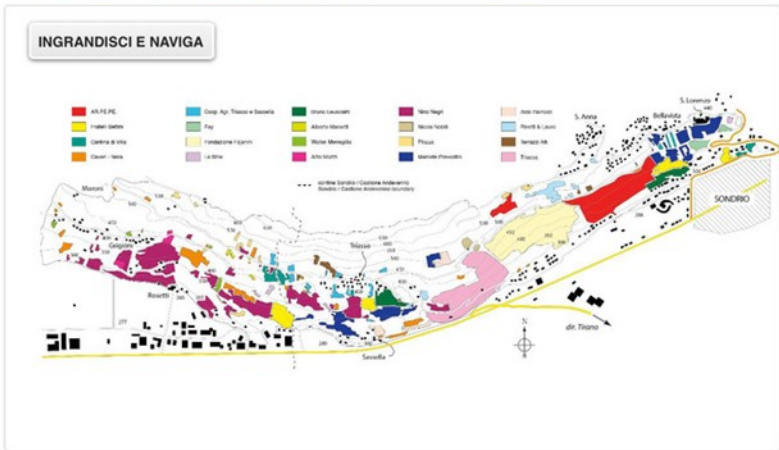
Nino Negri te koop bij L'Arco Del Gusto in Beringen

Ar.Pe.Pe te koop bij Terro Vin in Antwerpen

Mamete Prevostini te koop bij PortoVino in Maldegem

Rainoldi te koop bij Wine-Art gcv in Mol

Kaartje van de regio:

PRODUTTORI

- AR.PE.PE.
- FRATELLI BETTINI
- CANTINA DI VILLA
- CAVEN - NERA
- TRIASSO E SASSELLA
- FAY
- FONDAZIONE FOJANINI
- LE STRIE
- BRUNO LEUSCIATTI
- ALBERTO MARSETTI
- WALTER MENEGOLA
- ALFIO MOZZI
- NINO NEGRI
- NICOLA NOBILI
- PLOZZA
- MAMETE PREVOSTINI
- ALDO RAINOLDI
- RIVETTI & LAURO
- TERRAZZI ALTI
- TRIACCA

(CLICCA SU PER VEDERE LE SCHEDE AZIENDALI)

De wijnen:

